

Historisk stadsvandring

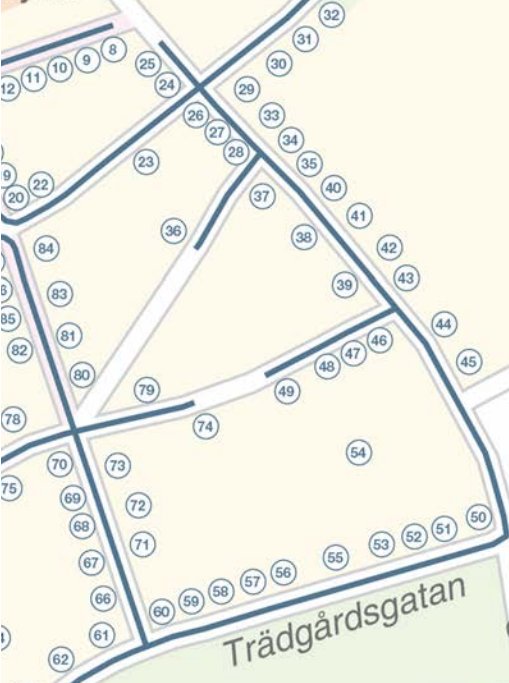
Till fots med bruksägaren Eric Ruuth

ta Maria kyrka

Bergaliden

Trädgårdsgatan

Södergatan

Upptäck Helsingborg

DÅ DET DANSKA RIKET grundades för mer än tusen år sedan blev Helsingborg en av landets första städer. Den smalaste delen av Öresund kallades halsen (helsen) och de som bodde där halsingar (helsingar). På den västra sidan av Sundet fanns en sandig kust som kallades ören och området fick namnet Helsingör. På den andra sidan låg en borg som gavs namnet Helsingborg. I skydd av borg-
en uppe på landborgsplatån växte stadsbebyggelsen fram inom nuvarande Slottshagen. Under senare delen av 1100-talet spreds bebyggelsen till strandområdet nedanför landborgen. Bryggan ut i Öresund låg i Norra Kyrkogatans förlängning vid Lilla Strandgatan.

Den smala ytan nedanför landborgen kom att bli det område som idag utgör den centrala staden. Genom utfyllnader särskilt under 1800-talet senare del

vidgades landområdet mot väster ut mot Sundet och det nord-sydliga huvudstråket Drottninggatan – Järnvägs-
gatan anlades med järnväg och hamnutbyggnader utanför. Stadens första stora industri Ruuthska Bruket anlades redan 1799 av greve Eric Ruuth. Bruket tillverkade saltglaserat stengods men arbetade även med järngjuteri. Det låg på det område som idag begränsas av gatorna: Södra Storgatan, Prästgatan, Trädgårdsgatan och den dåvarande strandlinjen i väster. Det enda som idag minner om Ruuthska Bruket är namnet Bruksgatan som i nord-sydlig riktning skär genom det gamla bruksområdet. Under 1800-talets senare del och i början av 1900-talet flyttade eller avvecklades verksamheten efterhand. I stället bebyggdes område med bostadshus under ett expansivt byggnadsskede i stadens historia.

Det är detta område och kvarteren väster och norr om fram till Stortorget som denna promenad behandlar. Trots att bebyggelsen jämförelsevis inte är särskilt gammal finns här två byggnadsminnen att beskåda. Dessutom, om man tittar noga, kan man se en del av det försvarsverk som omgav Helsingborg på 1600-talet.

Om Eric Ruuth finns en kort biografi i slutet av häftet.

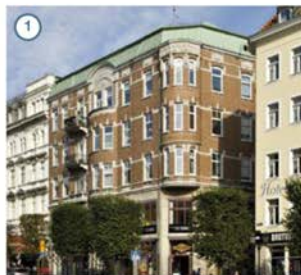
Välkommen till en vandring i Helsingborgs stadskärna.

Helsingborgs stad
Gillet Gamla Helsingborg

Butiks- och kontors- hus

STORTORGET 16

LILLA TORGGATAN

Handlanden Oscar Nilsson uppförde fastigheten 1905 efter Ola Andersons (1859-1934) ritningar. Byggmästare var Anders J Ahlström. Den har en fyrvåningsdel med

entresol (halvvåning) mot Stortorget och en lägre mot Mariakyrkan. Mot Stortorget är bottenvåningen och entresolen klädda med natursten, de övre våningarna, som dekorerats med bland annat listverk och växtornamentik, har ljusrött förbländertegel (beklädnadstegel med hårdbränt ytskikt som maskintillverkades under sent 1800-tal). Hörnan har ett avrundat burspråk och avslutades upptill från början av en kupolbyggnad, som avlägsnades tillsammans med några takkupor och frontespiskrön (gavelpartier över takfoten) 1940.

Butiks- och kontors- hus

LILLA TORGGATAN 3

NORRA KYRKO GATAN 15

Häradshövdingen Oscar Åberg uppförde huset 1864-65. Arkitekten är okänd. Den lägre äldre delen mot Mariakyrkan är i tre våningar. Bottenvåningen är klädd med natursten och har ändrats mycket genom åren. Övervåningarna har gulflam-

ligt tegel med röda horisontella band och fönstervalv.

Byggnaden är en av de första i Helsingborg med oputsade tegelfasader efter den tyska så kallade Rohbau-stilens ideal.

Butiks- och kontors- hus

NORRA KYRKO GATAN 10-12
MARIAGATAN 4

Trevåningshuset med entresolvåning (halvvåning) uppfördes 1934-35 av Skånska Brandförsäkringsinrättningen AB i Lund efter Arnold

Salomon-Sörensens (1887-1972) ritningar. Byggmästare var Anders J Ahlström. Fasaden har Helsingborgstegel (mörkt rödbrunt tegel med grov yta och ojämnheter i färgen som tillverkades vid Helsingborgs Ångtegelbruk mellan 1873 och 1968), lagda i munkförband (omväxlande på längden och tvären). Bottenvåningen och entresolvåningen är putsad i band. Våningsbandet med balusterreliefer (långt räcke i relief) och prydnadsfrontespisen (den uppskjutande gaveln över takfoten) ger en klassisk effekt. Byggnaden är ursprunglig.

Butikshus

MARIAGATAN 6

Den enkla byggnaden i två våningar med okänd byggherre och arkitekt uppfördes

omkring 1805. Inkörsporten mot gården togs upp 1961. Fasaden var tidigare slätputsad, men vid en ombyggnad 2005 togs korsvirket fram med tegel i facken. Samtidigt monterades tidstypiska fönster och byggdes fyra takkupor.

Byggnaden ger kontinuitet och är en viktig historisk länk i miljön kring Maria kyrkan.

Butikshus

MARIAGATAN 8

Envåningshuset byggdes omkring 1780. Byggherre och arkitekt är okända. Fasaden murades i tegel av sadelmakaren Lars Berndt Lundgren 1822 och putsades. Fönstren har förstörats flera gånger, men i början av 2000-talet minskades de till normalstorlek. Samtidigt byggdes fyra takkupor.

Byggnaden tillsammans med grannhuset mot norr ger en kontinuitet och en länk till miljön runt Maria kyrkan.

Butiks- och kontors- hus

MARIAGATAN 10

Huset har två våningar och byggdes 1878 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms (1840-1912) ritningar. Byggherren är okänd. Fasaden är putsad och har profilerade våningsband och fönsterromfattningar. Mansardvåningen (takvåningen med brutet takfall) är inte ursprunglig utan byggdes 1898 och kläddes med svart falsad plåt. Små förändringar har sedan dess gjorts i exteriören. Bottenvåningens fönsteröppningar är ursprungliga.

Butiks- och kontors- hus

MARIAGATAN 10

SÖDRA KYRKO GATAN 11

7

Huset i tre våningar och vind ritades av stadsarkitekt Mauritz Frohm i klassiserande stil och uppfördes 1882-83. Byggherren är okänd. Fasaden är putsad ljus. Den har en rik dekor i form av profilerade våningsband med putsspeglar, fönsterkornischer och andra listverk. Det avfasade hörnet har ursprungliga smidesjärnsbalkonger.

På hörnet låg tidigare entrén till Hotel Garni som hade verksamhet i huset.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA KYRKO GATAN 24

8

Byggnaden i två våningar uppfördes av bryggaren Samuel Herman Hafström 1854. Arkitekten är okänd. Vinden med takkuporna har inretts under senare tid. Övervåningen är väl bevarad med ljust putsade fasader i klassiserande stil. Bottenvåningen är betydligt förändrad med stora skyltfönster.

På gården finns en korsvirkesflygel med tegel i facken, småspröjsade mittpostfönster och mansardtak (tak med brutet takfall).

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA KYRKO GATAN 20-22

Trevåningshuset med mansardvåning byggdes av handlanden Fredrik Tengwall 1886-87 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Den röda tegelfasaden är i nyrenässans med rikt putsade detaljer. Mittpartiet är indraget. Sidopartierna har breda balkonger i slätputs och smide. Bottenvåningen, med stora skyltfönster insatta redan 1905, är slätputsad grå i band. Huset är oförändrat med undantag för taket som är klätt med svart plåt, tidigare med zinkplattor.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA KYRKO GATAN 18

Bagarmästaren Carl Yhlen byggde huset 1883 efter stadsarkitekten Mauritz Frohms ritningar. Det är i tre våningar med en senare tillkommen takvåning. Fasaden har rödmålat tegel. Ljusa inslag är listverket mellan våningarna och fönsteromfattningarna. Bottenvåningen, med stora skyltfönster insatt 1904, är putsad grå. De vitmålade fönstren är av korspostmodell med spröjs.

Rådhuset 1200-talet - 1679

SÖDRA KYRKOGATAN 14 OCH

16

Under den äldsta tiden av stadens mer än 1000-åriga historia har det antagligen funnits rådhusbyggnader uppe i det första bebyggelseområdet inom platåstaden öster om slottet i nuvarande Slottshagen. Då stadsbebyggelsens expansion flyttades ner till strandstaden uppfördes under 1200-talet stadens nya rådhus här. Byggnaden om- och tillbyggdes under århundradena till 1679 då rådhuset förstördes. Byggnaden var då i två

våningar och innehöll bland annat sessionssal för magistraten och en stor samlingsal för allmän rådstuga. Den danska armén bedömde 1678 att rådhuset skulle räcka till för att inkvartera 150 soldater.

Arkeologiska undersökningar gjordes 1934 och 1987 på den tidigare rådhus-tomten, vilka visade omfattande medeltida murrester av bland annat kvaderhuggen sandsten och en portal mot Södra Kyrkogatan.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA KYRKO GATAN 12-14

Trevåningshuset med indragen takvåning är ett exempel på "Helsingborgsfunkis".

Det byggdes av fabrikören G Johnsson 1935-36 efter Alfred Arvidsons (1878-1970) ritningar. Byggmästare var Olof Andersson. Fasaden är i tegel från Helsingborgs Ångtegelbruk. Bottenvåningen är putsad. Burspråk finns på sidorna, övriga fönster har franska balkonger. Den djupt indragna entrén och baksidan är ursprungliga.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA KYRKO GATAN 10

BRUKSGATAN 1

Huset, ursprungligen byggt 1785 i korsvirke i en våning, om- och tillbyggdes 1849 av Bengt Henckel. Arkitekten är okänd. Idag har det två våningar med en delvis inredd vind. Hörnet är avfasat. Fasadtegllet är rödmålat. Bottenvåningen är putsad ljusgrå. Byggnaden är ringa förändrad mot gatan, med undantag av de stora skylt-

fönstren. Vid en ombyggnad på 1980-talet revs allt utom fasaderna.

Restaurang och nöjeslokal

SÖDRA KYRKOGATAN 9

Sjökaptenen Johan Christoffer Hulthén uppförde huset 1880-81 efter ingenjör Carl Oskar Lindroths ritningar. Ursprungligen hade huset en rik utsmyckning, men idag är all dekor borta. Fasaden är putsad gul och fönstren moderna. Mansardvåningen och de stora fönstren i bottenvåningen tillkom 1918. Gården byggdes över 1924 och den stora porten togs upp 1937.

Restaurang- och kontorshus

SÖDRA KYRKOGATAN 7

LILLA STRANDGATAN 7

Byggmästarna O Andersson, A Christensson och S Henriksson byggde huset 1917-18 som biograf efter Knut Lundgrens och Alfred Arvidsons ritningar. Byggnaden var ursprungligen två hus från 1800-talets mitt som ombyggt. Idag är dekorationerna övermålad och den stora entrén, upptagen 1942, förändrad.

I övrigt är byggnadens exteriör välbevarad.

I byggnaden låg fram till 1983 biografen Odéon.

Butiks- och kontors- hus

LILLA STRANDGATAN 5

Trevåningshuset med mansardvåning uppfördes 1898-99 av sjökaptenen Johan Christoffer Hulthén efter Ola Andersons ritningar. Bottenvåningen är putsad i band. Våningarna över är i tegel med röda dekormurningar och putsornament runt fönstren som sitter i välvda nischer, lite indragna från murlivet. Enda förändringen exteriört är förstoringen av bottenvåningens fönster.

Gårdssidan och gårdsflygeln är murad med rött flamtegel.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 3

Tvåvåningshuset byggdes av Bengt Henckel 1827. Arkitekten är okänd. Bortsett från de stora skyltfönstren är huset tämligen oförändrat. Den profilerade takfotslistan är enda utsmyckningen. Fasaden är grönmålad i två nyanser den mörkare nedtill. Fönstren av korspostmodell är sentida. Sadeltaket är täckt med tegelpannor.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 7

Byggmästaren Anders J Wilson uppförde trevåningsbyggnaden med inredd mansardvåning (takvåning med brutet takfall) 1897-98 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Teglet är beigt med inslag av bruna mönstermurningar. Takfotens horisontella listverk är gjort med formtegel. Bottenvåningen är ombyggd och 1947 klädd med naturstensplattor.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 9

Göran Bengtsson Byggnads AB uppförde tvåvåningshuset mellan 1982 och 1984 efter Jörgen Michelsen Arkitektkontors ritningar, som en kopia av äldre hus på Bruksgatan. Fasaden är putsad blå. Några profilerade listverk markerar en äldre stil. Baksidan har vitmålat tegel med synligt korsvirke i ovanvåningen.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 11 A-B

MÖLLEGRÄNDEN

Huset i en och två våningar med inredd vind och gavelparti mot Möllegränden ägdes av snickarmästaren Carl Petter Wennberg 1839, men kan vara äldre. Arkitekten är okänd. Fasaderna är putsade mörkröda. Nuvarande utseende är från 1800-talets mitt. Butiksfönstren, putsdekorationen och det avfasade hörnet är från år 1900.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 12

Tvåvåningshuset med vind uppfördes i två etapper, den södra delen 1890 av snickaren Ernst Klein och den norra 1926 av möbelsnickaren Julius Andersson. Ola Anderson var arkitekt. Byggmästare 1926 var Otto Olsson. Bottenvåningen är gråputsad i band. Den klassiserande fasaden är rödbrun och dekorerad med listverk, pilastrar (väggpelare) och

festonger (ornament under fönstren). Byggnaden är välbevarad liksom gårdsmiljön.

Butiks- och bostads- hus

MÖLLEGRÄNDEN 9

Trevåningsbyggnaden med mansardvåning uppfördes av värdshusidkaren A G Eklund 1907 efter ritningar av stadsarkitekt Alfred Hellerström (1863-1931). Byggmästare var Henrik Löfgren. Bottenvåningen är putsad grå i band. I övrigt har fasaden gulbrunt tegel. Fönstren och entréporten är ursprungliga. Exteriört är

byggnaden mycket välbevarad. Den var en av de första som renoverades i kvarteret.

Gammal hantverks- gård

MÖLLEGRÄNDEN 22

Tvåvåningshuset med förhöjd vindsvåning, som på baksidan kragar ut och stöds av konsoler, har ursprung från 1836. Det ingick då i Trapps garveri. År 1898 gjordes ändringsarbeten för ett tryckeri. År 1907 fanns Helsingborgs korgfabrik här. Efter en ombyggnad 2007 finns här kontor och en restaurang. Fasaden är putsad ljusgrå med en mörkputsad

sockel nedtill. På gaveln och gården har fasaden korsvirke med tegel i facken. På gård-
en finns en putsad byggnad från 1898. Där låg en gång tryckeriets tryckpressar.

Butiks- och kontors- hus

MÖLLEGRÄNDEN 21

SÖDRA STORGATAN 8

Trevåningshuset är uppfört i två etapper av kopparslag-

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STORGATAN 6

SÖDRA KYRKO GATAN 26

Delen mot Södra Storgatan byggdes 1899 i tre våningar med mansardvåning och hörnhuset 1902 i fyra våningar. Byggherre var målarmästaren Ferdinand Andersén och arkitekt var Ola Anderson. Byggmästare var Anders J Ahlström. Den ljusbruna tegelfasaden har röda mönstermurningar och omfattningar. De

aren C J Karlsson, 1877 i två våningar efter ritningar av byggmästare Lars Fredrik Murberg och 1884 påbyggt efter ritningar av stadsarkitekten Mauritz Frohm. Den välbevarade fasaden är ljusputsad med listverk runt fönstren, ornerad takfotgesims (listverket under takfoten) och en kraftig gördelgesims (det stora bandet mellan första och andra våningen). Bottenvåningens förstorade fönster är från 1934 och vindsinredning från 1982.

gröna korspostfönstren och huvudentrén mot Södra Storgatan är ursprungliga. Förutom att takvåningen inreddes 1999 är huset oförändrat.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STORGATAN 10

MÖLLEGRÄNDEN 24

Målaren Olof J Gyllenberg byggde huset i tre våningar 1876 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Bottenvåningen är putsad grå i band, ovanvåningarna i ljus puts med profilerade detaljer. På det avfasade hörnet finns två franska balkonger i gjutjärn. Butiksfönstren och vindsvåningen är från senare tid.

Butiks- och kontors- hus

SÖDRA STORGATAN 12

Tvåvåningshuset med vind räknar sitt ursprung från omkring 1798 och har förändrats under åren. Såväl byggherre som arkitekt är okända. En äldre fasad i korsvirke ersattes 1857 med murad fasad som putsades röd, numera grå. Butiksfönstren togs upp 1890. Ovanvåningens mittparti är något framskjutet.

Butiks- och kontors- hus

SÖDRA STORGATAN 14

Ursprungligen har här funnits två gårdar. Tvåvåningsdelen mot norr uppfördes cirka 1750 och envånings-

delen mot söder cirka 1770. Med ritningar från Jan-Eric Forells arkitektkontor byggdes huset om 1999 till ett lägre och ett högre tvåvåningshus i grå puts för bostäder. Fönstren i botten-våningen är något indragna.

Byggnaden har tidigare kallats "Läder-Perssons hörna" och "Trappska gård-en". Den ingick nämligen i den trappska garvaregården söderut på Södra Storgatan där Karlsgatan, som anlades 1903-05, mynnar idag.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STORGATAN 15-17
HIMMELRIKSGRÄNDEN

Huset byggdes 1872-73 av muraren Jonas C Lundberg efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Fasaden putsades grå på 1980-talet, tidigare var den i målat tegel, och har fönsterkornischer och profilerat våningsband. De stora skyltfönstren mot Södra Storgatan tillkom 1897.

Kring 1900 flyttade Helsingborgs-Postens redaktion hit. Här har bland andra Birger Sjöberg och Elin Wägner arbetat.

Bostadshus

HIMMELRIKSGRÄNDEN 2

Byggnaden i tre våningar uppfördes av Helsingborgs-Posten 1903-04 efter Ola Andersons ritningar. Byggmästare var Knut Lundgren. Här fanns tidningens tryckeri. Redaktionen låg i grannhuset på Södra Storgatan. Huset omvandlades till bostäder 1984. Husentrén finns på gården. Fasaden är i gulflammit tegel. Bottenvåningen har stora rundbågsfönster.

Bostadshus

HIMMELRIKSGRÄNDEN 4

Trevåningshuset med mansardvåning (takvåning med brutet takfall) uppfördes 1904-05 av målarmästaren Axel Holm efter stadsarkitekten Alfred Hellerströms ritningar. Byggmästare var Knut Lundgren. Fasaden i brunt och gult tegel har mönstermålningar och profilerade band. Fönstren har profilerade omfattningar och överbåge. Byggnaden är nästan i ursprungligt skick.

Chokladfabriken Kärnan hade lokaler här mellan 1919 och 1958.

Bostadshus

HIMMELRIKSGRÄNDEN 6

Målarmästaren Axel Holm byggde fyra våningshuset med mansardvåning 1914

Butiks- och bostadshus

SÖDRA STORGATAN 19

Femvåningshuset uppfördes av målarmästaren Axel Holm 1905-06 efter stadsarkitekt Alfred Hellerströms ritningar. Byggmästare var Nils Persson. Bottenvåningen är klädd med granit. Den gulputsade fasaden är delad i två partier, krönta med olika gavlar. Den är fantasirikt smyckad med bland annat burspråk, skulpturnisch med kvinnofigur, korsvirke och olika fönsteromfattningar. Byggherren Axel Holm har i portvalvet gjort allegoriska målningar. Holm

efter Nils J Lundgrens (1881-1954) ritningar. Byggmästare var Nils Jönsson. Fasadputsen är beige, den höga sockelvåning grå. Fasaden är smyckad med ankarslut. En nisch bär upp den romerska gudinnan Minerva. Hörnet har renessansinspirerande trappstegsgavlar som prydnad. Mansardvåningen inreddes till lägenheter 1983. Exteriören är oförändrad.

gjorde också målningar i Rådhuset.

På gården mot landborgen finns ett trapparrangemang i terrasser med avsatser, prakturnor och prydnadsnisch. Hela fastigheten är intakt och välbevarad.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STORGATAN 21

Det välbevarade trevånings-
huset med inredd vind
uppfördes av snickaren
Carl Boysen 1895-96 efter

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STORGATAN 23

Fyrvåningshuset med in-
redd vindsvåning uppfördes
av AB Helsingborgs Chok-
lad & Konfektfabrik Kärnan
AB 1930 efter Alfred Ar-
vidsons ritningar. Byggmä-
stare var Anders J Ahlström.
Fasaden har brunt tegel,
bottenvåningen är putsad
grå. Fönstren har profilerade
omfattningar. På sidorna
finns franska balkonger i
smidesjärn. Två innergårdar
finns med samma fasader
som mot gatan, men utan
putsade profilerade omfatt-

Mauritz Frohms ritningar.
Fasaden är murad i gult teg-
el. Hörnkedjorna, fönster-
banden och de horisontella
våningsbanden är putsade
grå. Fönstren i den vitputs-
ade bottenvåningen förstör-
ades 1907 och 1938.

På gården finns två flyglar,
den norra och högre är sam-
tida med huset mot gatan,
den södra och lägre upp-
fördes 1880. En trädgårds-
anläggning i terrasser har
funnits i landborgsbranten.

ningar.

Chokladfabrikens ägare
Gustav G Johnsson, allmänt
kallad Karamell-Johnsson,
startade verksamheten
1903. På 1960-talet köpte
Marabou fabriken. Den
hade under sin verksamhets-
tid lokaler på flera platser i
Helsingborg, mellan 1930
och 1940 på angiven adress.

Bostadshus och biograf

KARLSGATAN 7

Konsul Oscar Trapps dödsbo uppförde trevåningshuset med mansardvåning 1917-18 efter Ola Andersons ritningar. Byggmästare var Anders P Retzner. Fasaden har brunflammigt tegel i kryssförband och mönstermurat våningsband. På mitten finns ett putsat bur-språk, krönt med en trappstegsgavel. Vindfångsentrén med skärmtak tillkom 1930.

I huset finns sedan 1918 biografen Röda Kvarn inrymd, ombyggd och moderniserad år 2000.

Butiks- och bostadshus

KARLSGATAN 12

SÖDRA STORGATAN 16

Fyravåningshuset byggdes 1930-31 av byggmästaren Henry Lundstedt och Filip Lundgren (1906-1981) efter den senares ritningar. Byggmästare var Nils P Lundstedt. Stilen är både funktionalistisk och klassicistisk. I den nästan helt glasade bottenvåningen, skiljs skyltfönstren åt av betongpelare med utanpåhängande lyktor,

samtida med huset. Fasaden har Helsingborgstegel. Det rundade hörnet har en rund glasöverbyggnad som tillkommit senare.

I portuppgångarna finns väggmålningar av Gösta Nordblad.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STORGATAN 18

Garvaren Carl Christian Trapps sterbhus byggde trevåningshuset i klassiserande

stil 1886-87 efter Mauritz Frohms ritningar. Gatufasad-
en är i rött tegel. Hörnked-
jor, listverk, fönsteromfatt-
ningar och burspråksdetaljer
är putsade gula. Gårdsfasad-
en är enklare i brunt tegel.
Bottenvåningen fick stora
skyltfönster 1937. Vinds-
våningen inreddes 1983 då
även takkuporna tillkom.

I den indragna huvud-
entrén finns en nisch med
texten "Köpmännens hus"
som målats i puts.

Församlingshem

SÖDRA STORGATAN 20-22
PRÄSTGATAN

Maria församling upp-
förde huset 1941-42 efter
Rune Welins (1904-1981)
ritningar. Welin blev 1944
stadsarkitekt i Ystad. Bygg-
mästare var Göran Bengts-
son. Fasaderna är i rödbrunt
tegel murade i munkför-
band. Omfattningarna runt
fönster, dörrar och takfall är
murade i rullskift. Huvud-
entrén mot Södra Storgatan
har smidda grindar med
bibliska motiv utförda av
konstnären Gunnar Nord-

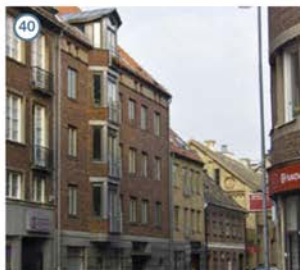
borg.

Gårdsflygeln i en våning
har höga korspostfönster,
väggen intill har stjärna
murad av konstnären.

På tomten låg tidigare
Maria församlings präst-
gård, som förvärvades av
församlingen 1775. Denna
monterades ned 1940 och
återuppfördes på Fredriks-
dals friluftsmuseum.

Butiks- och bostadshus

SÖDRA STORGATAN 25-27

Fastigheten har två gathus, ett fyrvåningshus i rött tegel med burspråk som skjuter över takfoten, fran-

ska balkonger och vindsvåning, och ett trevåningshus i gult tegel. Husen byggdes av JM Byggnads AB 1999-2000 efter ritningar av Jan-Eric Forell Arkitektkontor AB. Stilen är modern men anknyter till en äldre tegeltradition. Bottenvåningen är putsad grå i band. Det högre huset har ett putsat fält under takfoten med mindre fönster till takvåningen.

På fastighetens gård finns ett bostadshus i gult tegel som uppfördes samtidigt med gathusen.

Bostadshus

SÖDRA STORGATAN 29

Huset byggdes i en våning i korsvirke kring 1820. Då Johanna Grähs 20 år senare ägde huset, byggdes det på med en våning över inkörporten. Målarmästaren L O Holmqvist ägde huset 1854 som då hade byggts ut i sin fulla längd mot gatan och fasaden fått sitt nuvarande utseende i rödflammigt tegel, medan gavlarna in mot gården är i korsvirke med tegel i fyllningarna.

Vid samma tid som

påbyggnaden av gathuset tillkom, uppfördes gårdsflygeln i två våningar. Det fristående gårdshuset är troligen från samma tid som det ursprungliga gathuset.

Skola, Gymnastikhus, Museum och Kontor (byggnadsminnen)

SÖDRA STORGATAN 31

Helsingborgs stad byggde huset mot gatan i medeltidstil 1845 efter Carl Georg Brunius ritningar. Fasaderna har gult tegel. Våningsbandets och takfotens friser är murade i rött tegel. Husets historia har skiftat. Vid

uppförandet kallades det Helsingborgs lärdomsskola, 1858 högre elementarläroverket och, sedan folkskolan flyttat in, 1863 Central-skolan eller Stora skolhuset. Efter skolverksamheten flyttade Helsingborgs museum in 1908 och stannade här fram till 1996.

Det fristående gårdshuset är jämnårigt med gathuset, men fasadteplet är enklare

utfört. Under skoltiden var det gymnastikhus och sedan museifilial. Trappan flyttades hit 1944 och hämtades från ett rivet hus vid Nedre Långvinkelsgatan 31-33. Trappans räcke har monogrammet "JMH 1791".

Gårdsflygeln till gathuset tillkom 1915 efter ritningar av arkitektfirman Lewerentz & och Stubelius. Den har imiterat korsvirke i fasaden och stora småspröjsade fönster.

Huvudbyggnaden blev byggnadsminne 1967. Samma status fick gårds-huset och flygeln 1997.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STORGATAN 33-35

Ursprunget är två byggnader som sammanfogades till en, vilken påbyggdes med en tredje våning 1928.

Norra delen uppfördes av murmästare Jöns F Murberg 1851-52, södra delen av murarmästaren Lars F Murberg 1862. Fasaden är putsad ljus. Södra delen har utsmyckade våningsband och fönsteromfattningar.

Gårdshuset och flyglarna till gathuset har murade och delvis putsade väggar med inslag av korsvirke. Gårdshuset användes som fotoateljé av Axel Askling och senare av Nelly Gunnarsson.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STORGATAN 37

Konsul Anders Hansson byggde huset i tre våningar mellan 1895 och 1897 efter Ola Andersons ritningar. Under 1950-talet tillkom vindsvåningen. Fasaden har gult tegel med stora burspråk på sidorna och två smidesjärnsbalkonger i mitten. På gården finns äldre hus, ett i tre våningar från 1870 och ett i fyra våningar från 1876, som tidigare varit spannmålsmagasin. Där finns två torkkryer som också uppfördes av konsul Hansson.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STORGATAN 39

LILLA BERGALIDEN 1-7

De tre fristående husen från Södra Storgatan upp mot landborgen uppfördes som arbetarbostäder för Helsingborgs gummitfabrik av Fastighets AB Lilla Bergaliden

1939-40. Mogens Mogensens (1900-1969) var arkitekt. Byggmästare var AB Skånska Cementgjuteriet. Husen är tidstypiska i enlighet med tidens stadsplaneideal och avviker starkt mot övrig bebyggelse i området, såsom ljus puts, hörnplacerade fönster och indragna takvåningar. En omfattande upprustning genomfördes 1992 av SIAB, då fasaderna putsades om, takvåningarna utvidgades och lägenheter slogs samman för att möta nutida krav på rymliga bostäder.

Bostadshus

PRÄSTGATAN 32

Det tidstypiskt enkla fyrvåningshuset uppfördes av änkefru Beatha Fribergs arvingar 1928 efter Reinhold Müllers och Nils J Lundgrens ritningar. Byggmästare var Reinhold Müller. Ovanvåningarnas röda tegel är lagda i munkförband med springande kopp. Bottenvåningen är putsad. Mittpostfönstren är spröjsade. Förutom aluminiumporten och baksidans balkonger som avviker från ursprunget är byggnaden oförändrad.

Bostadshus

PRÄSTGATAN 30

Trevåningsbyggnaden i klassiserande stil uppfördes av garvaren Anders P Friberg 1886 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Fasaden är putsad ljus, bottenvåningen putsad i band. Från att ursprungligen ha varit garveri, omvandlades huset till bostäder 1891 efter ritningar av Ola Anderson. Exteriören, med profilerade fönsteromfattningar, kornischer och putsspeglar under andra våningens fönster samt gjutjärnsbalkonger på mitten, är oförändrad.

Bostadshus

PRÄSTGATAN 26-28

Tvåvåningshuset uppfördes av prästen Gustaf Wilhelm Sjöberg 1873-74 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Fasaden är gulputsad och sparsamt betonad med fönsteromfattningar och horisontellt listverk mellan våningarna och taklist. År 1889 inrymdes Nya Elementarskolan för flickor i huset, men flyttade till Bruksgatan 1895 med ingång från Trädgårdsgatan. Gårdsfasaderna är slammade. Flygeln från 1904 har fått en modern loftgång.

Bostads- och kontors- hus

PRÄSTGATAN 24

Trevåningshuset i klassiserande stil uppfördes av Carl Lindqvist 1883-84 efter ritningar av stadsarkitekt Mauritz Frohm. Fasadens röda puts kontrasteras av vit puts i listverk och i fönsteromfattningar. Stora fönster togs upp i bottenvåningen 1926, men 1988 återställdes fönstren till ursprunglig storlek. Gårdsfasaden är vitputsad.

Banckska villan

SÖDRA STORGATAN 36

TRÄDGÅRDSGATAN 27

Tvåvåningsbyggnaden uppfördes av regementsläkaren Lars Thysenius 1879-80 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Byggmästare var Frans A Lundgren. Skeppsredare Carl August Banck köpte huset 1897, vilket gav huset dess namn. Samma år byggdes balkongen i hörnet in. Sedan dess har endast fasadfärgen ändrats. Idag är den ljus. Omfattningar och andra

fasaddetaljer är mörkare. Fönstren är bruna. Interiören är välbevarad med marmoreringar, gyllenlädertapeter, takmålningar och stuckaturer.

År 1963 blev staden ägare till huset.

Butiks- och bostads- hus

TRÄDGÅRD SGATAN 23

Huset uppfördes som bostad och mottagning för lasarettsläkaren Gustaf Naumann 1882-83 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Från början var huset i två våningar som påbyggdes med en tredje 1922. Skyltfönstren togs upp på 1930-talet. Listverk, balusterverk (prydnadsräcken med överliggare) och burspråket präglar den ljusputsade fasaden.

Bostadshus

TRÄDGÅRD SGATAN 21

Trevåningshuset i klassiserande stil uppfördes av riksdagsmannen Ola Nilsson 1876-77. Arkitekt var ritläraren Sven Andersson. Mittpartiet med gjutjärnsbal-kongerna är något indraget. Fasaden är slammad ljus, bottenvåningen har mönst-erputsats i band. Huset renoverades 1989. Samtidigt inreddes takvåningen.

Bostadshus

TRÄDGÅRDSGATAN 19

Det ljusa trevåningshuset med indraget mittparti och balkonger byggdes 1883 av Louis Goetze, Hotel

Mollbergs ägare. Stadsarkitekt Mauritz Frohm var arkitekt. Tredje våningen med en mezzaninvåning (halvvåning) tillkom 1893. De två första våningarna har kvadermarkerad puts (slåthuggen sten i band). Byggnaden har klassiserande detaljer. Den mörka sockeln är rusticerad (grovhuggen sten i band) och försedd med fönster. Huset, ombyggt i slutet av 1990-talet, har påkostade interiörer såsom marmortrappa och dekorationsmålningar.

Gammalt försvarsverk

Inne i kvarteret Ruuth finns rester av den huvudvall som med en utanför belägen våtgrav ingick i den befästning som omgav staden. Försvarsverket anlades till stor del av den danska armén efter ritningar 1654 av fortifikationsofficeren Godtfred Hoffman.

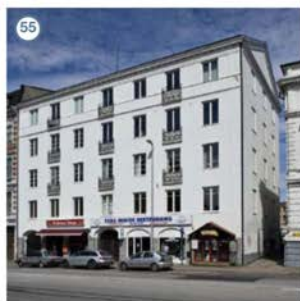
Delar av den våtgrav som omgav staden i norr, öster och söder finns bevarade dels i Öresundsparken, dels öster om Konsul Perssons

villa. Mot Öresund i väster uppfördes en mur med natursten som grund och däröver tegelsten med en tjocklek av sex tegel och en höjd av 20 skift. Till muren beräknas ha åtgått 900 000 tegel, 600 läster kalk och 10 000 lass kampesten.

Butiks- och bostads- hus

TRÄDGÅRDSGATAN 17

Femvåningshuset uppfördes
av byggmästaren Ture G

Karlsson mellan 1927 och 1929 efter Alfred Arvidsons ritningar. Den ljusa fasaden i 20-talsklassicism är enkel. Vartannat fönster har franska balkonger. Under femte våningen finns ett brett putsband.

Gårdsfasaden är slammad och har avrundade fönsterpartier vid hörnen.

Öresunds-Posten köpte byggnaden och flyttade sin verksamhet hit 1956 från Norra Strandgatan 4. Tryckeriet låg mot Prästgatan.

Bostadshus

TRÄDGÅRDSGATAN 15

Byggmästaren Frans A Lundgren ritade och uppförde huset 1886-87. Det har fyra våningar och mansardvåning. Fasaden i rött tegel med inslag av ljus puts karakteriseras av det putsade burspråket, krönt av en altan. Bottenvåningen är putsad grå i band. Ovanför taklisten finns en frontespis (gavelparti) med fönster. Förutom att mansardvåningen tidigare var klädd med zinkplåt som bytts mod svart falsad bandplåt har inga förändringar gjorts.

Bostads- och föreningshus

TRÄDGÅRDSGATAN 13

Trevåningshuset byggdes av ryttmästaren Anders Petter Ståhle 1885-86 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Vindsvåningen tillkom 1967. Fasaden är ljusputsad, men på tredje våningen är teglet synligt mellan fönster och pilstrar (de platta väggpelarna). Bottenvåningen är putsad i band. En dörr har tagits upp längst mot öster. I övrigt är exteriören välbevarad.

Logen Odd Fellow har lokaler i huset.

Bostadshus

TRÄDGÅRDSGATAN 11

Trevåningshuset uppfördes av överläraren Jöns Ljungh 1876-77. Arkitekten är okänd. Fasaden är i rött tegel, bottenvåning gråputsad. Pilastrar (väggpelare), fönsteromfattningar, listverk med mera är putsade vita. Två gjutjärnsbalkonger finns i mitten. Exteriören åt gatsidan är ursprunglig förutom vindsvåningen som inreddes 1975. På gården finns en trapphustillbyggnad från 1889.

Överlärare Ljungh uppförde tredje våningen åt sig själv och den andra åt sin hustru.

Bostadshus

TRÄDGÅRDSGATAN 9

Hamningjörens Johan Dunker uppförde trevåningshuset med vinds- och sockelvåning 1883. Arkitekten är okänd. Mittpartiet är indraget. Sidorna med olika bredd binds samman av balkonger. Fönsteromfattningar och dekor är olika för varje våning. Även takkorna är olika med putsade prydnadsgavlar. Exteriören är välbevarad. Invändigt har mindre förändringar gjorts.

Bostadshus

TRÄDGÅRDSGATAN 7

BRUKSGATAN 31

Huset uppfördes av P R Andersson 1886 i tre våningar efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar och påbyggdes 1928 med ytterligare en våning. Den ljusputsade fasaden är utsmyckad med listverk, omfattningar, kornischer och pilastrar (platta väggpelare). Ovanför entrén mot Trädgårdsgatan finns två gjutjärnsbalkonger. Den oputsade baksidan har gulbrunt tegel. Husets ursprungliga karaktär är välbevarad.

Bostadshus

TRÄDGÅRDSGATAN 5

BRUKSGATAN 42

Hörnhuset i tre våningar med mansardvåning byggdes av kopparslagaren Oscar

Lindberg 1886-87 efter Ola Andersons ritningar. Bottenvåningen är putsad grå, övervåningarna är sandbeigea med vita ornament. Hörnet och sidorna är framhävda med burspråk och prydnadsgavlar ovanför takfoten. Fasaderna mot gatorna och gården har inte förändrats.

Husdelen mot Trädgårdsgatan, idag bostäder, inrymde åren från 1896 till 1968 en flickskola, från 1944 benämnd Högre elementarskolan för flickor, i dagligt tal även kallad "Lundbergiska flickskolan".

Bostadshus

TRÄDGÅRDSGATAN 3

Fyravåningshuset uppfördes av byggmästaren Johan Anders Sjögren 1886-87 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Mansardvåningen tillkom 1959. Fasaden är murad, burspråken och dekorationer är putsade ljusa. Burspråken och de mellanliggande balkongerna stöds av kvinnliga Hermer (stenpelarna). Förutom mansardvåningen, fönster och dörrar är huset oförändrat.

Butiks- och bostads- hus

TRÄDGÅRD SGATAN 1

JÄRNVÄGSGATAN 29

Hamningjören Johan
Dunker byggde fyrvånings-

huset med mansardvåning i dansk-holländsk renässansstil 1886-87 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Fasaden har rött tegel och ljusgrå puts främst på andra och tredje våningen och i dekorationerna. Bottenvåningen är gråmålad med band i högrelief. Hörnet betonas särskilt med ett burspråk som kröns av ett torn. Mot Järnvägsgatan i norr finns ytterligare ett torn. Fasaden är välbevarad, men dörrar och fönster har bytts ut.

Butiks- och bostads- hus

JÄRNVÄGSGATAN 27

Det klassiserande trevåningshuset, med inredd vind från 1992, byggdes 1881 av stadsfiskalen Gustaf Eksandh efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Fasaden, fönsteromfattningarna och listerna är ljusputsade, bottenvåningen putsad grå i band. De två södra fönsteraxlarna med gjutjärnsbalkonger tillkom 1886-87. Bottenvåningens stora fönster insattes 1918.

Gamla Centralstationen

Här låg Helsingborgs första järnvägsstation invigd av Karl XV den 31 juli 1865. Den förband Helsingborg med södra stambanan i Eslöv, men också med Landskrona. Under de följande åren utvidgades nätet. Arkitekt Helgo Zettervall (1831-1907), en av 1800-talets främsta i Sverige, ritade fasaden. Övriga ritningar gjordes av ingenjörerna Nils

Fredrik Frykholm och Julius Forsell. Byggmästare var Bengt Lundgren.

Byggnaden hade två våningar med förhöjt mittparti. Spåren och perrongerna, väster om stationshuset, var överbyggda med en stor banhall som var rikt dekorerad. Centralstationen revs i september 1987 i samband med projekteringen av nya Knutpunkten.

Bostadshus

BRUKSGATAN 40

Trevåningshuset med mansardvåning uppfördes av kopparslagaren Oscar Lindberg 1886-87 efter Ola Andersons ritningar. Fasaden med dekorationer i ljus puts är klassiserande. Bottenvåningen är gråputsad i grova band. Mitten markeras med gjutjärnsbalkonger över entrén. Fasaden är i det närmaste ursprunglig.

Idag finns ett hotell i huset.

Butiks- och bostadshus

BRUKSGATAN 38

Helsingborgs Jern- och Lerkärlsfabrik AB byggde trevåningshuset med mansardvåning 1888 i klassiserande stil efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Fasaden har gult tegel och ljus putsad ornamentering. Mitt- och sidopartierna är något framdragna. Bottenvåningen är gråputsad i band. Framsidan är ursprunglig förutom skyltfönstren mot söder som

tillkom 1935.

Gårdssidan förändrades 1989 med bland annat inglasade balkonger.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 36

Trevåningshuset med mansardvåning byggdes av Helsingborgs Jern- och Lerkärlsfabrik AB 1891 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Fasaden har gult tegel med putsad dekor i vitt. Takfotsgesimsen (listen under takfoten) har kraftig profil. Fönstren har kornischer och fönsterbänkar. Bottenvåningen är gråputsad i band, fönstren förstörades 1935.

Gårdsflyglarna revs 1988 då även äldre gårdsbyggnationer togs bort.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 34

Trevåningshuset med mansardvåning uppfördes av byggmästaren Anders J Wilson 1891 efter Ola Andersons ritningar. Fasaden har rött formpressat tegel som även finns i lister och fönsterbröstningar. Med bygnadsåret under takfoten och ankarslut i smidesjärn är fasaden ursprunglig, förutom skyltfönstren som förstörades 1934.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 32

PRÄSTGATAN 8

Hörnhuset i tre våningar byggdes av målarmästaren S J Hedlund (som började bygget) och byggmästaren Anders J Wilson 1888-89 efter ritningar av stadsarkitekt Mauritz Frohm. Mansardvåningen tillkom senare, då ett befintligt hörntorn inordnades i våningen. Den ljusa fasaden är klassiserande. Bottenvåningens fönster förstörades 1959 och fasaden täcktes med svarta skifferplattor.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 29

Fyrvåningshuset i typisk jugendstil uppfördes 1905-1906 av handlanden John Jakobsson efter Harald Berglins (1875-1925) ritningar. Byggmästare var Jöns Petter Johansson. Fasaden i ljust tegel präglas av gröna fönster, blindingar och mjuka och rundade listverk samt två burspråk som kröns av altaner och upphöjda fa-

sadpartier. Förutom byte av fönster och port är fasaden ursprunglig.

Missionshus

BRUKSGATAN 27

Stadsarkitekt Mauritz Frohm ritade fyravåningshuset som uppfördes av Missionshusaktiebolaget 1876-77, där konsul Petter Olsson var drivande kraft. Huset, som var den första byggnaden som uppfördes

på den nyss framdragna Bruksgatan, är indraget från gatan. Fasaden har gulflammigt tegel från Olssons bruk i Rögle. Ornamentiken är sparsam och enkel. Mot gatan finns kontor och bostäder, själva kyrksalen ligger i en gårdsflygel. Den stora yttre trappan uppfördes 1898.

Tidigare hade kyrkliga sammankomster hållits i Olssons magasin på Kullagatan 44. Med det nya huset fick Helsingborgs Evangeliskt Lutherska Missionsförening en egen hemvist.

Butiks- och kontorshus

BRUKSGATAN 25
PRÄSTGATAN 10

Stockholmsarkitekten Ture Ryberg (1888-1961) ritade det mjukt svängda hörnhuset i fyra våningar, som uppfördes i funkisstil som hotell Savoy 1931-32 av byggmästaren Anders J Ahlström. Fasaden har ljusgrå puts. Bottenvåningen är indragen under fasaden. Entrén ligger på hörnan.

Då hotellverksamheten upphörde 1989 omvandlades husets övre våningar till kontor.

Bostads- och kontors- hus

PRÄSTGATAN 16

Trevåningshuset med mansardvåning (vindsvåning med brutet takfall) uppfördes av byggmästaren Nils B Bentz 1918 efter Ola Andersons ritningar. Den välbevarade fasaden har ljust tegel. Putsen är även ljus i bottenvåningens band, i fönsterbröstningarnas puts-speglar, i balusterverket (de låga räckena med överliggare) och i den profilerade horisontella takfotslisten.

Få förändringar har gjorts i fasaden mot gatan, men 1988 skedde en stor renovering av huset.

Butiks- och bostads- hus

PRÄSTGATAN 6

Trevåningshuset uppfördes av smedsmästaren Carl Åkerberg 1887-88 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Fasaden är klassiserande i ljus puts. Bottenvåningen har till viss del kvar grovhuggen sten i band. Butiksfönstren har förstorats flera gånger, första gången 1914 och senast 1967.

Gårdsbyggnaden är ursprunglig och en av de få kvarvarande. Byggnaden är viktig för gårdsmiljön.

Bostadshus

PRÄSTGATAN 4

Målarmästaren Johan Peter Andersson uppförde trevåningshuset 1884 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms klassiserande ritningar. Vinden inreddes med takkupor 1959. Fasaden är putsad rosa med detaljer i ljus puts. Balkongerna fanns inte på ursprungsritningarna. Bottenvåningen är putsad grå. Skyltfönstren förstörades 1936.

Byggnaden inrymmer idag Hotell Linnea.

Butiks-, kontors- och bostadshus

PRÄSTGATAN 2

JÄRNVÄGSGATAN 21

Tandläkaren Erik Bogren och byggmästaren A P Andersson byggde trevåningshuset 1884 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms klassiserande ritningar. Först byggdes hörnhuset, som förlängdes med fyra fönsteraxlar åt söder längs Järnvägsgatan, synligt i de ljusa putsnyanserna. Hörnet har ett åttakantigt torn med rundbågiga fönster under ett kupoltak. Byggnaden är välbevarad förutom i bottenvåningen där förstoringar av skyltfönstren ägt rum.

Gamla stadsteatern

Här låg den gamla teaterbyggnaden som invigdes 1877. Den ersatte den så kallade "Teaterladan", en som namnet antyder ladugårdsliknande byggnad som uppförts 1813. Den nya byggnaden ritades av Göteborgsarkitekten Adrian Crispin Peterson (1835-1912). Byggmästare var Nils

ter (mönster av rektangulärt släthuggen sten), rundbågiga fönster och hörnkedjor.

Då byggnaden revs 1976 var protesterna högljudda bland helsingborgarna. Visserligen hade staden fått en ny teaterbyggnad vid gamla Gröningen, men kärleken till den gamla byggnaden var stark. Men skådespelarna och perso-

Jönsson.

Huset hade tre sammanfogade byggnadskroppar. Huvudfasaden var mot Prästgatan i tre våningar, där låg foajén. Denna husdel flankerades av två lägre flyglar innehållande restaurang och kafé. Bakom denna husdel låg salongen och efter denna scenhuset. Fasaderna hade ljus puts och var försedda med kvadermöns-

nalen hade fått en byggnad som motsvarade tidens krav på modernitet och komfort.

Teatern blev den första i Sverige som med rätta kunde kalla sig stadsteater eftersom man hade en fast ensemble från 1921. Många kända namn har varit teaterchefer här, kanske Ingmar Bergman är den mest kände. Han var chef mellan 1944 och 1946.

Kontorshus

KARLSGATAN 2-4

PRÄSTGATAN 5

Fyrvåningshuset på den spetsiga (strykjärnsformade) tomten uppfördes av Kungliga Telegrafverket 1907-09 efter Stockholmsarkitekten Fredrik Olaus Lindströms (1847-1919) ritningar. Byggmästare var Anders P Retzner. Fasaden är i Helsingborgstegel, sockeln i granit. Mot väster, med det påkostade entrépartiet i sandsten och verkets vapen (blixtar och tre kronor) ovanför,

framhävs den ståtliga men korta fasaden ytterligare genom, trappstegsgavlar, tornur och den höga kopparklädda tornspiran.

Huset var statligt byggnadsminne 1994-2005.

Butiks- och bostadshus

BRUKSGATAN 19

KARLSGATAN 1 A-B

Femvåningshuset i jugend byggdes av Fastighetsbolaget Carolus 1907-08 efter stadsarkitekt Alfred Hellerströms ritningar. Byggmästare var Anders J Wilson. Det runda hörnet kröns av ett runt torn med takvåning, som inreddes 1988 då gröna plåtklädda takkupor byggdes. Fasaden har ljus puts, bottenvåningen rosa.

Burspråken närmast hörnet har gröna baldakiner (tak). Även korspostfönstren är gröna med spröjs upp till. Fasaden har genomgått en del förenklingar genom åren.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 17

Trevåningshuset med mansardvåning byggdes av gasverksföreståndaren Lars Åkesson mellan 1896 och 1898 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Fasaden har brunt tegel med inslag av rödbrunt. De vita T-postfönstrens överstycken har maskaroner (ornament i form av människoansikten). Taket är klätt med brun fal-

sad takplåt. Bottenvåningen fick stora skyltfönster 1936 och putsades om 1996. Gårdssidan är ljusputsad.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 24-26

Fastigheten bestod först av tre likartade hus från 1800-talets början (södra delen 1815, mellersta delen 1826 och norra delen 1815), som byggdes om under

1800-talets senare del efter ritningar av stadsarkitekt Mauritz Frohm (gaveldelen mot Ingmar Bergmans plats) och Ola Anderson. Norra huset revs och en kopia av det byggdes 1983 av Göran Bengtssons Byggnads AB. Fasaderna är putsade i olika färger, den södra delen gulbrun, de övriga mattrosa. Den mellersta delens övervåning är måttfullt putsad i band.

På baksidan byggdes en loftgång till bostäderna i samband med att lägenheterna totalrenoverades 1985.

Butiks- och bostads- hus

BRUKSGATAN 15

Ett envåningshus låg här redan 1816. Detta byggdes om och till i två våningar 1874 av snickaren Pehr Albrektsson efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Dagens ljust putsade och avskalade fasad är från 1949 då ritningarna gjordes av Johnny Ekström. Fönstren byttes ut och bottenvåning gjordes om.

Gårdsflyglarna revs 1977 och 1985.

Butikshus

BRUKSGATAN 13

MÖLLEGRÄNDEN 10

Hörnfastigheten i en våning bestod först av två korsvirkeshus från cirka 1803 som ombyggt flera gånger. På 1920-talet skedde de största förändringarna då bland annat stora butiksfönster sattes in och fasaden fick sitt nuvarande utseende efter Nils J Lundgrens ritningar. Fasaden bevarades då resten av huset revs och ny inredning byggdes på 1980-talet.

Butiks- och kontors- hus

BRUKSGATAN 22

Första huset byggdes 1850 av sjökaptanen Per N Möller. Ombyggnader har ägt rum i etapper. Dagens utseende fick huset 1920. Mauritz S:son Claes (1883-1967) var då arkitekt. Mittpartiet i den grönputsade fasaden är markerat med joniska kolossalpilastrar (stora platta väggpelare). Takkuporna tillkom 1929. Sedan dess är huset oförändrat.

Gårdshuset byggdes 1888 respektive 1898 och har ombyggt i mindre grad.

Butikshus

BRUKSGATAN 20

Huset i en våning har en ålder som inte helt kan fastställas. Säkra belägg finns från cirka 1820. En större ombyggnad ägde rum 1888, då bland annat parspegeldörren mot söder och gårdshuset tillkom. Byggherren och arkitekten är okända. Den putsade fasaden, fönsteromfattningarna och parspegeldörren har färgsatts i olika nyanser av blått.

Butiks- och kontors- hus

BRUKSGATAN 16-18
MÖLLEGRÄNDEN 8

Trevåningshörnhuset
uppfördes 1895-96 av
Helsingborgs Fabriks- och
Hantverksförenings Bygg-

nads AB efter stadsarkitekt Alfred Hellerströms ritningar. Byggmästare var Nils Andersson och Theodor Ljungberg. Byggherrens namn (HHF) är insatt på det avfasade hörnet mellan andra och tredje våningen. Södra delen mot Bruksgatan byggdes 1907 i samma stil efter Ola Andersons ritningar. Fasaden där kröns av en prydnadsgavel. Fasaderna är spritputsade med inslag av ljus slätputs. Bottenvåningen har ombyggts med stora butiksfönster. Entrén vid Möllegränden byggdes i mosaik 1957. Där fanns tidigare en inkörspport till gården.

Bostadshus

MÖLLEGRÄNDEN 6

Trevåningshuset är en tillbyggnad till hörnhuset mot öster som gjordes 1901 efter Ola Andersons ritningar, men med samma byggherre. Fasaden är i gulbrunt tegel. Bottenvåningen är spritputsad. Fönstren där motsvarar hörnhusets rundbågsvalv. Ovanvåningarnas fönster har stickbågsvalv.

Butiks- och bostads- hus

MÖLLEGRÄNDEN 5-7

BRUKSGATAN 14

Den modernistiska byggnaden uppfördes av Brinova Fastigheter AB 2008 efter ritningar av Henrik Jais-Nielsen & Mats White arkitekter. Den består av en mörkgrå putsad femvåningsdel längs Möllegränden och en fyrvåningsdel, klädd med varmförzinkad plåt, i hörnet mot Bruksgatan. Överst finns en penthouselägenhet

(takvåning).

Tidigare låg här äldre hus, ett i två våningar från 1861-62 på Bruksgatan och ett i en våning från 1929 längs Möllegränden.

Butiks- och bostads- hus

SÖDRA STRANDGATAN 13-15

MÖLLEGRÄNDEN 4 A-B

Byggnaden omfattar tre fastigheter. Den uppfördes i tre våningar med mansardvån-

ing mot Södra Strandgatan och delvis mot Möllegränden av grosshandlaren Carl J Lundvall i två etapper, den norra delen mellan 1892 och 1895 och den södra 1898-99. Arkitekt var Ola Anderson. Fasaderna har rött tegel. Dekoren är sparsam. Smidesbalkongerna på hörnet är ursprungliga. Huset är välbevarat och ursprungligt, förutom några fönsterbyten. I källaren finns butiker.

Gårdsfasaden är murad med gult tegel.

Butiks- och Bostadshus

SÖDRA STRANDGATAN 7
MÖLLEGRÄNDEN 3

Fastigheten består av två ungdomshus som uppfördes i fyra våningar och mansardvåning av byggmästarna Andersson & Bengtsson samt Nils B Bentz 1907-08 efter Ola Andersons ritningar. De ljukt putsade fasaderna liksom detaljerna (prydnadsgavlarna, burspråken, det glaserade falstakteglet

och tornkupolen) är välbevarade. Bottenvåningen är gråputsad i band och butiksfönstren har förstorats. Granitsockeln är röd.

Butiks- och kontorshus

JÄRNVÄGSGATAN 13
MÖLLEGRÄNDEN 2
SÖDRA STRANDGATAN 8

Trevåningshuset byggdes av handlanden Nils Strömberg mellan 1873 och 1875 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Byggmästare var murarmästare Nils Lundberg. Mansardvåningen (vindsvåningen med brutet takfall) och det nuvarande tornet tillkom 1903. Över takfoten finns en fronton (gaveldel) mot Järnvägsgatan. Bottenvåningen bygg-

des om 1917, då Ola Anderson svarade för ritningarna.

Fram till 1916 fanns hotell d'Angleterre i huset och från 1904 en biograf – Helsingborgs Kinematografteater i källaren mot Möllegränden. Denna var stadens första biograf.

Butiks- och bostads- hus

JÄRNVÄGSGATAN 15

SÖDRA STRANDGATAN 10

Det ljusputsade fyrvåningshuset uppfördes av bruksägaren Carl Holtfreter mellan 1877 och 1879 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Byggmästare var

O Nilsson. Stilen är i stram nyrenässans. Mittpartiet är något indraget. Sidorisaliterna (de något utskjutande sidopartierna) är markerade med putsade hörnkvader (rektangulärt huggna hörnstenar). Fjärde våningen har pilastrar (platta väggkolonner).

På baksidan mot Norra Strandgatan finns dels ett trevåningshus från 1963, dels en flygelbyggnad, fyra och en halv våningar hög, murad i gult tegel och samtida med huset mot Järnvägsgatan.

Butiks- och bostads- hus

JÄRNVÄGSGATAN 17

SÖDRA STRANDGATAN 12

Huset uppfördes i fyra våningar i klassiserande stil som skolbyggnad för Högre elementarskolan för flickor i Helsingborg av fröknarna Gustava Holst och Sophie Witt 1876-77 efter stadsarkitekt Mauritz Frohms ritningar. Byggmästare var Bengt Lundgren. Skolan

flyttade 1905, samtidigt som en ombyggnad skedde, denna gång efter stadsarkitekt Alfred Hellerströms ritningar. Vindsvåningen tillkom 1917. Flera mindre förändringar har därefter ägt rum. Fasadens skarpa färgsättning med röd puts på bottenvåningen och blå på ovanvåningarna är från 1992.

Idag finns ett hotell i byggnaden och en restaurang på bottenvåningen.

Baksidan mot Södra Strandgatan är från 1917 och ritades av Nils J Lundgren för bankiren Ernst Lindberg. Där finns en välbevarad granitombfattad entré.

Butiks- och kontors- hus

JÄRNVÄGSGATAN 7-11

SÖDRA KYRKOOGATAN

MÖLLEGRÄNDEN

SÖDRA STRANDGATAN 2-6

Byggnaden uppfördes i tre etapper, norra delen 1867-68 som ett bostadshus i tre våningar, mittpartiet 1882-83 i fyra våningar och vindsvåning samtidigt som norra delen byggdes på med en våning. Södra delen tillkom 1883-84. Handlanden och sedermera konsuln Carl Gustaf Stewénus var byggherre och stadsarkitekten Mauritz Frohm arkitekt. Byggmästare 1868 var Bengt Lundgren. Till- och påbyggnader under uppförandetiden ledde till ett symmetriskt och sammanhållet långsträckt hus mot

Järnvägsgatan i ljusputsad barockklassicism, ytterligare accentuerat med kraftiga horisontella våningsband och putsad sten i band.

Mittpartiet kröns av överbyggnad ovanför takfoten. I dess mitt syns moder Svea (med samma namn som kvarteret). Hon flankeras av de romerska gudarna Mercurius och Neptunus, handels respektive sjöfartens gud. Den danske konstnären Johannes Mölgaard skulpterade konstverken.

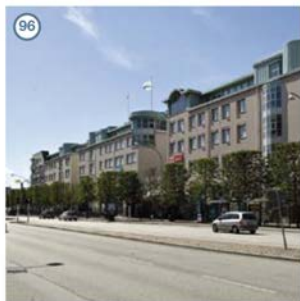
Ursprungligen innehöll det så kallade Continentalkomplexet hotell, restaurang, festsalar, kontor och bostäder. Hotellet och restaurang Continental, med olika namn vid olika tider, låg i den södra delen från 1800-talets slut till 2004. Förutom butiker i bottenvåningen finns idag här enbart kontor.

Kvarterets baksida mot Norra Strandgatan är enklare utförd och har förändrats över tiden.

Butiks- och kontors- hus

JÄRNVÄGSGATAN 14-24

Det långsträckt ljust putsade byggnadskomplexet längs Järnvägsgatan består av tre mindre men likartade hus i kvarteret Terminalen. Husen skiljer sig dock åt i detaljer. De uppfördes mellan 1988 och 1991. Byggherre var Konsortiet HB Terminalgruppen. Arkitekt var Ivar Krepp som ritade alla hus i kvarteret. Byggmästare var Konsortiet Nya Knutpunkten.

(nya) Knutpunkten

KUNGSTORGET 8

JÄRNVÄGSGATAN 10

Det så kallade bangårdseländet löstes med tillkomsten av nya Knutpunkten 1991 då två järnvägsstationer ovan jord ersattes med en under jord och nästan all färjetrafik koncentrerades till en

byggnad med passagerarterminal, busstorg och parkeringsdäck. Utmärkande är det stora välvda glaspartiet mot Kungstorget. Byggherre var Konsortiet Terminalgruppen och arkitekt Ivar Krepp. Byggmästare var Konsortiet Nya Knutpunkten.

Hotell

KUNGSTORGET 6

Den fristående byggnaden i

kvarteret Terminalen uppfördes som hotell (Marina Plaza) av Konsortiet HB Terminalgruppen 1991 efter Ivar Krepps ritningar, dvs. samma byggherre och samma arkitekt som för övriga byggnader i kvarteret. Byggmästare var Konsortiet Nya Knutpunkten. Den ljusputsade byggnaden har fem våningar med en sjätte indragen. I bottenvåningen finns ett par butiker.

Inre hamnen med Kungstrappan och Kungstorget

Inre hamnen invigdes av Karl XV 1867. Kungstrappan fick sitt namn av att Oscar II steg i land här vid sina besök på Sofiero slott eller i staden. Även andra kungligheter har välkomnats

vid Kungstrappan vid officiella tillfällen.

Vid Knutpunktens invigning 1991 döptes platsen framför huvudingången till Kungstorget, ett nygammalt namn som förr användes på den plats som idag kallas Tycho Braheplatsen.

Serveringskiosk

JÄRNVÄGSGATAN VID INRE
HAMNEN

Staden uppförde huset 1994
efter Forsberg & Wiker-

stål Arkitektkontor AB:s
ritningar. Byggmästare var
Vikingsbergs Byggnads AB.
Den lilla kiosken är ellips-
formad med utskjutande
skärmtak. Sockeln är av
mjukt rundade betong-
element. Fasaden är helt i
glas. Utformningen minner
om den gamla hamnfärjan
"Kvick" som fram till 1969
transporterade personer från
Hamntorget till Parapeten
och vice versa.

Sommartid omges kiosken
av en uteservering.

Butiks- och kontors- hus

JÄRNVÄGSGATAN 3
NORRA KYRKO GATAN

Fyrvåningshuset byggdes
som bank av Sparbanken i
Helsingborg mellan 1896
och 1898 efter Stockholms-
arkitekterna Fritz Ullrichs
(1860-1917) och Eduard
Hallquisths (1862-1923) rit-
ningar. Byggmästare var Nils
B Bentz och byggnadsfirman
Andersson & Bengtsson.
Fasaden har murat ljusrött
tegel, bottenvåningen grov-
huggen grå granit i band.

Stilen är i italiensk ny-
renässans, präglad av rund-
bågsvalvda fönster och port-
ar. Upptill avslutas fasaden
av stiliserade flammor av
koppar.

Den medeltida hamnbryggan

NORRA KYRKO GATAN/LILLA STRANDGATAN

Från vikingatiden på 1000-talet till 1600-talets början låg stadens brygga ut i Öresund i Norra Kyrkogatans förlängning vid Lilla Strandgatan, där den dåtida strandlinjen var belägen. Bryggan var viktig för strandstadens utveckling, dvs. den del av staden som började byggas ut vid 1100-talets mitt och som låg på den smala landremsan nedanför landborgen.

Bryggans översida var av grova plank som var förankrade på kraftiga stenkistor

som stod på Sundets botten. Mer djupgående fartyg kunde inte angöra bryggan. Den användes dels av färjemanslagets båtar som transporterade folk och varor mellan Helsingborg och Helsingör, dels av pråmar som nyttjades av fartyg som lastade och lossade på redden.

I början av 1600-talet anlades en ny brygga på nuvarande Hammtorget område som då var en del av Öresund.

Hotell och bostadshus

NORRA KYRKO GATAN 13

LILLA TORGGATAN 2

STORTORGET 14

Det gulputsade femvåningshuset med delvis indragen vindsvåning har påbyggt efterhand. Då änkefru Helena Callmer 1872-73 byggde huset efter Frans A Lundgrens ritningar hade det tre våningar. Byggmästare var Bengt Lundgren. Huset byggdes på 1904 med en mansardvåning (vindsvåning med brutet takfall).

Fram till 1920 fanns här bland annat hotell, restaurang och varuhus. Samma år köpte makarna John (1888-1936) och Elin Olsson (1887-1967) fastigheten och startade, under namnet Högvakten, hotell, konditori, restaurang, kafé och danslokal med jazzmusik och thédans i huset. Efter en ombyggnad 1937 utökades hotellrörelsen. Elin

Olsson påbyggde huset med två våningar 1950. Arkitekt var Mogen Mogensen.

Under cirka ett halvt sekel var Högvakten en uppskattad samlingsplats för Helsingborgarna där den legendariska källarmästaren Elin Olsson bedrev verksamhet fram till 1960-talet då dottern Inga tog över företaget.

Bruksägaren Eric Ruuth

Greve Eric Ruuth (1746-1820) beklädde flera av krons högsta ämbeten, bland annat som statssekreterare i handels- och finansexpeditionen, president i kammarkollegiet och generalguvernör i Svenska Pommern. Dessutom spelade han en betydande roll på samtidens politiska och ekonomiska scen, på den ekonomiska även som privat operatör. Genom arv på moderns sida ägde

eller disponerade Ruuth flera jordegendomar i landet, bland annat Marsvinsholm och Bollerup i Skåne.

Ruuth var också fängslad av naturvetenskap, särskilt mineralogi och fysik. Han intresserade sig för stenkolsbrytningen runt Höganäs. Han och sönerna blev 1797 huvudintressenter i Höganäs stenkolsverk, senare kallat Skånska stenkolsverket. Vid provborringar hade man också hittat en vit eldfast porslinslera som blev råmaterial för tillverkning av stengods. Ruuth drev denna verksamhet först i Stockholm och i Mariefred men flyttade den till Helsingborg 1799 där det saltglaserade gulbruna stengodset blev känt. Industrin, som förutom stengodset också sysslade med järngjuteri, blev Helsingborgs första stora industri. Det Ruuthska Bruket omfattade ett område som i dag begränsas av kvarteren Ruuth och John Ericsson.

Efter att Ruuth frånträtt ägandet av Bruket 1816 drevs det vidare under andra ägare och med andra namn. Sedan konsul Petter Olsson förvärvat Bruket 1869 avstyckades först den västra delen på 1870-talet. Därefter flyttades järngjuteriet 1885 till ett område väster om järnvägen. Lerkärlsfabriken fanns kvar längst och avvecklades först i början av 1920-talet.

Eric Ruuth ingick i den mottagningskommitté som tog emot den nyvalde kronprinsen Karl (XIV) Johan den 20 oktober 1810 i Helsingborg då denne för första gången satte sin fot på svensk mark.

Gillet Gamla Helsingborg
gilletgamlahbg.se

HELSINGBORG
helsingborg.se